

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, 2520 : 3) แปลว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ศรีสมร พุ่มสะอาด, 2530 : 1) โดยมีโรงเรียนเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่ประชาชนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ การศึกษาของชาติจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของโรงเรียน และคุณภาพของโรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลากรของโรงเรียนคือ ครู (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525 : 1) ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการศึกษา (ภิญโญ สาธร, 2526 : 176) เพราะครูสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ เป็นไปตามที่ปรารถนา (สุรพล อรุณรัตน์, 2530 : 1) ครูเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละและมีความรับผิดชอบสูง เป็นอาชีพที่สังคมให้การยกย่องเทอดทูนเสมอมา การที่จะดำรงสถานภาพของอาชีพนี้ให้ได้การยอมรับ ผู้เป็นครูจะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นคือ จรรยาบรรณของครู แต่การที่ครูจะประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูได้อย่างสมบูรณ์แบบนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ประการหนึ่งที่สำคัญมาก คือ ภาวะเศรษฐกิจของครู (อินทร์ ศรีคุณ, 2528 : 103) หากครูมีสภาวะทางเศรษฐกิจไม่ดี เช่น รายได้ไม่พอกับรายจ่ายจะก่อให้เกิดหนี้สิน สร้างความเดือดร้อนให้แก่ครู อันจะส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือในที่สุดก็จะไปลงที่คุณภาพของพลเมืองนั่นเอง ทั้งนี้จากการศึกษาของอินทร์ ศรีคุณ (2528 : 106) พบว่า ครูมีหนี้สินร้อยละ 80.73 ของครูทั้งหมด จากการศึกษาของศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ (2514 : 112) พบว่า ครูจังหวัดเชียงใหม่มีหนี้สินร้อยละ 56.94 จากการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2525 : บทคัดย่อ) พบว่าครูร้อยละ 23.6 มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จากการศึกษาของ สี เหมะราช (2530 : บทคัดย่อ)

ก็พบว่า ครูทุกสังกัดในจังหวัดมหาสารคามส่วนใหญ่มีรายได้อาศัยเป็นหลักเป็นผู้มีหนี้สิน หรือแม้กระทั่งจากรายงานสรุปหนี้และเงินกู้ประจำของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด ก็พบว่าครูส่วนใหญ่เป็นหนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หน่วยงาน	สมาชิกทั้งหมด (คน)	สมาชิกที่มีหนี้ (คน)	ร้อยละที่เป็นหนี้
สปอ. เมือง	814	733	90.05
สปอ. ชาติบุรี	893	804	90.03
สปอ. เสลภูมิ	806	725	89.95
สปอ. โพนทอง	723	651	90.04
สปอ. โพนชัย	362	326	90.06
สปอ. หนองพอก	420	378	90.00
สปอ. พนมไพร	681	613	90.02
สปอ. อาจสามารถ	593	534	90.05
สปอ. สุวรรณภูมิ	808	727	89.98
สปอ. เกษตรวิสัย	662	596	90.03
สปอ. ปทุมรัตน์	397	357	89.92
สปอ. จตุรทิศนิมาน	532	478	89.85
สปอ. เมืองสรวง	181	163	90.06
สปอ. โพนทราย	209	188	89.95
สปอ. กิ่งเมฆวดี	156	140	89.74
สปอ. กิ่งศรีสมเด็จ	271	244	90.04
สปอ. กิ่งจังหาร	323	290	89.78
รวม	8,931	8,047	90.10

ที่มา : รายงานสรุปหนี้และเงินกู้ประจำเดือนธันวาคม 2535 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด

จากข้อมูลในตารางข้างต้นก็พบว่า ร้อยละของการเป็นหนี้สูงถึง 90.10 ของสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดและจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ได้กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า ครู หรือ ข้าราชการครูมีภาวะหนี้สินมาก เมื่อภาวะการเป็นหนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในประเด็นที่ว่า มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้างเป็นตัวกำหนดการเป็นหนี้ของครู

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะของหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดภาคอีสานตอนบน
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดให้ข้าราชการครูมีภาวะหนี้สิน
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบอันเนื่องมาจากการมีภาวะหนี้สินของข้าราชการครู
4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขภาวะหนี้สินของครูให้ลดน้อยลง

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะข้าราชการครูในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่อยู่ในจังหวัดภาคอีสานตอนบน ซึ่งมีรายชื่อต่อไปนี้

1. จังหวัดหนองคาย
2. จังหวัดนครพนม
3. จังหวัดขอนแก่น
4. จังหวัดมหาสารคาม
5. จังหวัดร้อยเอ็ด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ทราบถึงสภาวะหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดภาคอีสานตอนบน
2. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการครูมีภาวะหนี้สิน
3. ได้ทราบถึงผลกระทบอันเนื่องมาจากการมีภาวะหนี้สินของข้าราชการครู
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไป
5. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ศึกษาให้ลึกซึ้งต่อไป